

اصول حسابداری (۱)

(چاپ اول)

احمد فیضی زاده
عضو هیات علمی واحد تهران شمال

دکتر رمضانعلی رویایی
عضو هیات علمی واحد علوم و تحقیقات

وسایلهای بی نقص و تمام عیار برای کمک به درجات بالاتر

پوشش کامل برای اصول حسابداری (۱)

مثالهای حل شده برای آموزش موثر و مفید

۱۰۲ مثال حل شده و ۳ آزمون کاملاً ساده

مطلوب و مناسب برای مطالعه آزاد

بی نیاز از
جزوه جداگانه

مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی

اصول حسابداری (۱)

دکتر رمضانعلی رویایی
عضو هیات علمی واحد علوم و تحقیقات

احمد فیضی زاده
عضو هیات علمی واحد تهران شمال

PRINCIPLES oF ACCOUNTING (I)

(One Edition)

Edited By
R. A. Royae Ph.D & A. Feyzizadeh

9 789644 502071

Islamic Azad University Scientific Publication Center

اصول حسابداری ۱

چاپ اول

تألیف:

احمد فیضی زاده

عضو هیأت علمی گروه حسابداری

واحد تهران شمال

دکتر رمضانعلی رویایی

عضو هیأت علمی واحد علوم و تحقیقات

دانشگاه آزاد اسلامی

رویایی، رمضانعلی

اصول حسابداری ۱ [یک] / تألیف رمضانعلی رویایی، احمد فیضی زاده. -

تهران: دانشگاه آزاد اسلامی، مرکز انتشارات علمی، ۱۳۸۳.

ج. ۳۲۶ ص. : جدول.

ISBN 964 - 450 - 207 - 8

فهرست نویسی براساس اطلاعات فنی.

۱. حسابداری -- راهنمای آموزشی (عالی).

۲. حسابداری -- مسائل، تمرین ها و غیره (عالی).

الف. فیضی زاده، احمد. ب. دانشگاه آزاد اسلامی.

مرکز انتشارات علمی. ج. عنوان. د. عنوان : حسابداری ۱ [یک].

۶۵۷/۰۴۶۰۷۶ HF۵۶۵۵ / ۹۳۶

کتابخانه ملی ایران ۸۲-۱۶۴

نام کتاب :	اصول حسابداری ۱
مؤلفان :	دکتر رمضانعلی رویایی و احمد فیضی زاده
ویراستار و مصحح :	رمضان جوادی
حروفنگار و صفحه آرا :	طیبه خمسه
طراح جلد :	محمد بنی اسد
شمارگان :	۳۰۰۰
چاپ اول :	تابستان ۱۳۸۳
لیتوگرافی، چاپ و صحافی :	سازمان چاپ دانشگاه آزاد اسلامی
ناشر :	مرکز انتشارات علمی
شابک: ۹۶۴-۴۵۰-۲۰۷-۸	ISBN: 964-450-207-8
قیمت :	۸۵۰۰۰ تومان

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

فهرست

پیشگفتار.....	۱
فصل ۱ مفاهیم حسابداری.....	۳
۱-۱ ماهیت حسابداری.....	۳
۱-۲ استفاده کنندگان از صورت های مالی.....	۹
۱-۳ عناصر اولیه وضعیت مالی.....	۱۰
خلاصه.....	۱۶
مسائل.....	۱۶
فصل ۲ صورت های مالی.....	۲۹
۲-۱ مقدمه.....	۲۹
۲-۲ صورت های مالی.....	۳۰
۲-۳ طبقه بندی صورت های مالی : ترازنامه.....	۳۶
خلاصه.....	۴۳
مسائل.....	۴۳
فصل ۳ تجزیه و تحلیل و طبقه بندی فعالیت های مالی.....	۶۱
۳-۱ مقدمه.....	۶۱
۳-۲ حساب.....	۶۱
۳-۳ سیستم ثبت دوطرفه (بدهکار و بستانکار).....	۶۲
۳-۴ دفترکل.....	۶۹
۳-۵ کدبندی حساب ها.....	۷۰
۳-۶ تراز آزمایشی.....	۷۱
خلاصه.....	۷۴

مسائل	۷۴
آزمون ۱ (فصل‌های ۱ تا ۳)	۸۴

فصل ۴ ثبت فعالیت‌های مالی	۹۳
۴-۱ مقدمه	۹۳
۴-۲ دفتر روزنامه	۹۳
۴-۳ ثبت در دفتر روزنامه	۹۴
۴-۴ نقل از دفتر روزنامه به دفتر کل	۹۶
۴-۵ گزینه دیگر ثبت دفاتر روزنامه و کل برای مقاصد آموزشی	۹۹
۴-۶ انواع ثبت‌ها	۱۰۴
خلاصه	۱۰۶
مسائل	۱۰۶

فصل ۵ اصلاح و بستن حساب‌ها	۱۲۳
۵-۱ مقدمه: مبنای حسابداری تعهدی	۱۲۳
۵-۲ ثبت‌های اصلاحی	۱۲۳
۵-۳ انواع حساب‌ها	۱۴۰
۵-۴ بستن و افتتاح حساب‌ها	۱۴۰
خلاصه	۱۴۶
مسائل	۱۴۷
آزمون ۲ (فصل‌های ۴ و ۵)	۱۵۷

فصل ۶ تلخیص و گزارش نویسی از طریق کاربرگه مؤسسات خدماتی	۱۶۵
۶-۱ مقدمه	۱۶۵
۶-۲ فرایند کاربرگ برای مؤسسات خدماتی	۱۶۵
خلاصه	۱۷۷
مسائل	۱۷۷

فصل ۷ تلخیص و گزارش نویسی از طریق کاربرگه مؤسسات تجاری	۱۹۵
۷-۱ کاربرگ در مؤسسات تجاری	۱۹۵

۱۹۵	۷-۲ نحوه ثبت موجودی کالا و روش خرید
۱۹۷	۷-۳ سایر حساب‌های مؤسسات تجاری
۲۰۶	۷-۴ بهای تمام شده کالای فروش رفته
۲۰۷	۷-۵ صورتحساب سود و زیان طبقه‌بندی شده
۲۱۰	۷-۶ تکمیل چرخه حسابداری در شرکت‌های بازرگانی
۲۱۷	خلاصه
۲۱۸	مسائل

فصل ۸ بهای تمام شده موجودی کالا ۲۹۵

۲۹۵	۸-۱ مقدمه
۲۹۵	۸-۲ روش ثبت دائمی و ادواری موجودی کالا
۲۹۷	۸-۳ تعیین موجودی
۲۹۹	۸-۴ اندازه‌گیری موجودی
۳۰۹	خلاصه
۳۰۹	مسائل

فصل ۹ روش‌های دیگر ارزیابی موجودی کالا ۳۲۳

۳۲۳	۹-۱ شناسایی ویژه
۳۲۵	۹-۲ ارزش خالص باز یافتنی
۳۲۶	۹-۳ اقل بهای تمام شده یا قیمت بازار (LCM)
۳۲۹	۹-۴ روش شمارش عینی در مقابل روش برآوردی
۳۳۳	خلاصه
۳۳۳	مسائل

فصل ۱۰ تکرار فعالیت‌های مالی ۳۴۳

۳۴۳	۱۰-۱ مقدمه
۳۴۳	۱۰-۲ دفاتر اختصاصی (دفاتر معین)
۳۴۴	۱۰-۳ استفاده از دفاتر روزنامه اختصاصی
۳۵۲	۱۰-۴ موارد خاص

۳۵۵	 خلاصه
۳۵۶	 مسائل
۳۸۰	 آزمون ۳ (فصل‌های ۶ تا ۱۰)
۳۸۶	 آزمون نهایی

پیشگفتار

لازمه انجام هر کاری، تصمیم‌گیری و قبل از تصمیم‌گیری، آگاهی می‌باشد: زیرا تصمیم باید آگاهانه و درست انتخاب شود. کلیه افراد و مؤسسات و شرکت‌های یک جامعه در اهداف، نوع فعالیت، شکل حقوقی شرکت و نوع مالکیت با یکدیگر تفاوت‌های بسیار زیادی دارند ولی همه مؤسسات و شرکت‌ها اعم از دولتی یا خصوصی، انتفاعی و غیرانتفاعی، یک جنبه مشترک دارند و آن، تصمیم‌گیری در مورد آینده شرکت با استفاده از اطلاعات به‌دست آمده می‌باشد و یکی از مؤثرترین اطلاعات برای این تصمیم‌گیری معقولانه و درست، اطلاعات مالی بوده که باید درست، به موقع و قابل اعتماد در اختیار تصمیم‌گیرندگان قرار گیرد. تصمیم‌گیرندگان ممکن است اشخاص اعم از یک فرد (حقیقی) یا مسؤولان مؤسسات (حقوقی) باشند که البته این مورد به تفصیل در فصل اول کتاب توضیح داده شده است. اطلاعات مالی باید استانداردهایی شامل مربوط بودن، قابلیت تأیید، پرهیز از جانبداری (بی‌طرفانه بودن) و قابلیت سنجش را رعایت نمایند. هر مؤسسه یا شرکت و یا سازمانی در هر اندازه و شکل باید اطلاعات مالی قابل اعتماد را به موقع فراهم و در اختیار تصمیم‌گیرندگان قرار دهد. در این مورد، سیستم حسابداری، تمامی اطلاعات مالی موجود را جمع‌آوری و بر حسب واحد پول کشور در اختیار استفاده‌کنندگان قرار می‌دهد.

برای موفقیت هر سیستم حسابداری، نیروی انسانی آن باید علاوه بر درستکاری، امانت و پشتکار، از تخصص، مهارت و تجربه حرفه‌ای برای انجام امور حسابداری برخوردار باشد.

حسابداری از جهت تصمیم‌گیری برای شخص یا مدیران و به‌طور کلی تمامی اشخاص ذی‌علاقه و ذینفع، مفید و مؤثر بوده و همانگونه که ذکر گردید، پرسنل حسابداری باید دارای تجربه حرفه‌ای لازم باشند. امروزه دامنه فعالیت حسابداری، از سطح پایین شامل دوره‌های کوتاه‌مدت آموزش قبل و ضمن خدمت برای کارمندان حسابداری تا دوره‌های تخصصی و عالی دانشگاهی را در بر می‌گیرد. علاوه بر دانشجویان و دانش‌آموزان حسابداری، دانشجویان رشته‌های علمی دیگر نظیر اقتصاد و مدیریت نیز به عنوان یکی از دروس لازم، این تخصص را فرا می‌گیرند و کتاب حسابداری زمانی مناسب آموزش و تدریس است که فصول پیوسته و هماهنگ و همچنین تقدم و تأخر زمانی مناسب داشته باشد.

کتاب حاضر در پی سال‌ها تدریس و تجربه در دانشگاه و مؤسسات حسابداری با سعی و تلاش و با ویژگی‌های زیر تدوین گردیده است.

* طراحی کتاب برای آموزش دوره‌های کاردانی و هنرستان‌ها، دوره‌های کارشناسی و آموزش کوتاه مدت حسابداری و آشنا نمودن دانشجویان و دانش‌آموزان با فرصت‌های شغلی است.

* در این کتاب طریقه تدریس و مطالعه اصول حسابداری آمده است و در این روش تا حد امکان سعی شده است مشکلات حسابداری حل شود. این کتاب تماماً براساس روش جدید برگرفته از جدیدترین کتاب‌های آمریکا تدوین گردیده است و تمامی سرفصل‌های شورای عالی برنامه‌ریزی را پوشش داده است و دانش‌آموزان و دانشجویان را برای مطالب مورد نیاز آموزش می‌دهد، به‌طوری که در این کتاب جای کافی برای نوشتن جواب مسائل توسط دانشجویان در نظر گرفته شده و نیاز به نوشتن جزوه جداگانه نمی‌باشد.

- * دارای توضیحات و تعاریف مختصر و کوتاه برای فهم و درک آسان حسابداری بوده و از ذکر عناوین حاشیه‌ای و اضافی غیرمفید صرفنظر گردیده است.
 - * دارای مثال‌ها و روش‌های حل بسیار راحت و تدبیرآموز برای آزمون اینکه مطالب توسط دانش‌آموز یا دانشجو به‌درستی فراگرفته شده است یا خیر.
 - * دارای سؤالات پایان فصل که برگرفته از توضیحات داخل متن و ارائه آزمون پایان فصول متعدد می‌باشد و در ارائه سؤالات پایان فصل و آزمون‌های پایان فصل، سؤالات امتحانی دانشگاه‌ها نیز لحاظ گردیده است.
 - * سؤالات مطروحه در پایان فصول و آزمون هر چند سال یک‌بار در دانشگاه‌ها مورد استفاده قرار گرفته‌اند.
 - * این کتاب به پیشرفت دانش‌آموزان و دانشجویان در فراگیری مطالب و همچنین آزمون حسابرسی مستقل (CPA) و در کارهای اجرایی مؤسسات کمک می‌کند.
 - * این کتاب برای رشته‌های حسابداری و مدیریت دانشگاه (صنعتی - بازرگانی - دولتی) مفید بوده و تمامی سرفصل‌های شورای عالی برنامه‌ریزی را شامل می‌شود.
 - * به طور کلی اصول حسابداری ۱ و ۲، درس پایه و مقدماتی برای رشته حسابداری است که در هنرستان‌ها و دانشگاه‌ها ارائه می‌شود.
 - * موضوع این کتاب با سرفصل‌های کتب درسی مورد نیاز برای تدریس، هماهنگی دقیقی دارد. ضمن اینکه می‌توان این کتاب را برای تدریس به عنوان کتاب مکمل و نیز اطلاعات فردی مورد استفاده قرار داد. امروزه تعداد بسیاری از آزمون‌های مدارس و دانشگاه‌ها باید مطابق استانداردها و سرفصل‌های شورای عالی برنامه‌ریزی باشند که امکان استفاده آنها نیز از این کتاب امکان‌پذیر بوده و در ضمن، این کتاب به افرادی که سنوات قبل حسابداری مقدماتی را گذرانده‌اند، برای مرور آنچه در گذشته فراگرفته‌اند، کمک شایانی خواهد کرد.
 - * خلاصه‌ای از کل عناوین مهم مورد بحث کتاب در پایان به صورت سؤال برای اطمینان از انتقال مفاهیم ارائه گردیده است.
 - * تعاریف جدید حسابداری به صورت بسیار خلاصه و ساده و ملموس ذکر گردیده‌اند.
 - * ارائه گام به گام مطالب حسابداری برای ساده نمودن مطالب و یادگیری.
 - * آشنا نمودن دانشجویان با حساب‌هایی که عملاً در مؤسسات خدماتی و بازرگانی مورد استفاده قرار می‌گیرند.
 - * ارائه امکان به کارگیری آموخته‌های حسابداری با ارائه پروژه‌های حسابداری برگرفته از مسائل امتحانی.
- صفحه‌آرایی و تایپ کتاب را مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی انجام داده است و مرکز علوم و تحقیقات، امکان چاپ و انتشار این کتاب را فراهم نموده است. کتاب حاضر خالی از نارسایی و اشکال نبوده و باعث امتنان خواهد بود که استادان، پژوهشگران، مدرسان و دبیران و همکاران حسابداری، با بیان کاستی‌ها، ما را در رفع اشکالات و اصلاح آنها یاری نمایند.

دکتر رمضانعلی رویایی - احمد فیضی‌زاده

تابستان ۱۳۸۳